

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ympäristölainsäädännön muutospaketit ohjaavat luvituksesta valvontaan

---

Lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn
Lammin Päivät 2017
4.10.2017

Sisältö

- Onko hallitusohjelma jo hoidettu?
- Hallinto uudistuu
- Lupamenettelyt keventyvät ja jälkivalvonnan merkitys vahvistuu
- Menettelyt sähköistyvät

Onko hallitusohjelma jo hoidettu?

- Ohjelmassa korostuu vahvasti menettelyjen sujuvoittaminen
- Norminpurku merkitsee ympäristösektorilla menettelyjen sujuvoittamista
  - MRL:n muutokset
  - YSL:n muutokset
  - YVA-lain uudistus (YVA:n ja hankekaavan integrointi sekä ennakkoneuvottelun käyttöönotto)
  - Haja-asutusalueiden jätevesisäätely
  - => Hallitusohjelman ympäristötavoitteet valtaosin toteutettu

Maakuntahallinnon uudistaminen

- Maakuntauudistuksen myötä ympäristöasioita hoidetaan kunnissa, maakunnissa ja Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontavirastossa eli LUOVAssa.
- YM:n pidettävä huolta toimialansa viranomaisten kokonaisuudesta ja edistettävä viranomaisten välistä yhteistyötä
- Kaikki kolme viranomaistasoa hoitavat keskeisiä ympäristölainsäädännön täytäntöönpanotehtäviä

Maakuntahallinnon uudistaminen

- Maakunnat hoitavat edistämisen- ja kehittämistehtäviä mm. MRL:n mukaisia tehtäviä, luonnon monimuotoisuuden suojelun edistämisen tehtäviä ja vesien ja merenhoidon tehtäviä
- => ympäristöasiat voivat olla maakunnan keskeinen menestystekijä
- => maakuntien yhteistyö kuntien kanssa tärkeää

Hallinto uudistuu; maakuntauudistus

- Perustetaan Valtion lupa- ja valvontavirasto (LUOVA)
  - Valtakunnallinen toimivalta
  - Hoitaa keskeisiä ympäristötehtäviä: ympäristö- ja vesiluvat ja niiden valvonta, YVA-yhteysviranomaisen tehtävät, jätelain valvontatehtäviä, luonnonsuojelulain poikkeuspäätökset
  - Yleisen edun valvonnan järjestäminen; erilaisia näkemyksiä
  - Toimipaikka kaikissa maakunnissa vaikka toimivalta valtakunnallinen

Lupamenettelyt keventyvät ja jälkivalvonnan merkitys vahvistuu

- Ympäristöllisten menettelyjen sujuvoittaminen
  - Hankkeen vaatimien menettelyjen kokonaisuuden hallinta
  - Ennakkoneuvottelut ja neuvonta
  - Pääpaino menettelyjen alkuvaiheeseen mm. kaavoitukseen, mikä voi vähentää muutoksenhaun tarvetta
  - Toisaalta ennakkovalvontaa kevennetään, mikä korostaa jälkivalvonnan tärkeyttä

Ympäristönsuojelulain uudistamista jatketaan

- Luodaan uusi, ympäristölupamenettelyn korvaava ilmoitusmenettely
  - Ilmoitusmenettelyyn siirretään eläinsuojia ja eräitä muita toimialoja
  - Tietojen yksinkertaisempi ilmoittaminen
  - Supistettu kuuleminen
  - Ilmoituksen käsittelylle määräaika, jonka kuluttua toiminnan voi aloittaa
  - Viranomaispäätös, voidaan tarvittaessa sisällyttää määräyksiä
  - HE annetaan keväällä 2018
- Ympäristölupaprosessin kehittäminen
  - Pilottihankkeen kokemusten pohjalta HE 2018

Uusi YVA-laki tuli voimaan

- YVA-laki tuli voimaan 16.5.2017
- Otettiin käyttöön ennakkoneuvottelu
- YVA voidaan jatkossa tehdä hankekaavoituksen yhteydessä
- YVA kohdennetaan todennäköisesti merkittäviin ympäristövaikutuksiin
- YVA-velvollisuutta koskevanhankeluettelon muutostarpeet selvitetään 2017
  - Muutokset tehdään vuonna 2018 annettavalla HE:llä

Valituslupamenettely laajenee

- Valitettaessa ympäristöasioissa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellytetään jatkossa valituslupa
- Ulotetaan valitusmenettely ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisiin asioihin
- Laajennetaan ja yhdenmukaistetaan jo käytössä olevaa valituslupajärjestelmää kaavoituksessa ja rakentamisessa
- Lakiehdotus on käsiteltävänä eduskunnassa ja lainmuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018

Otetaan käyttöön yhden luukun palvelut

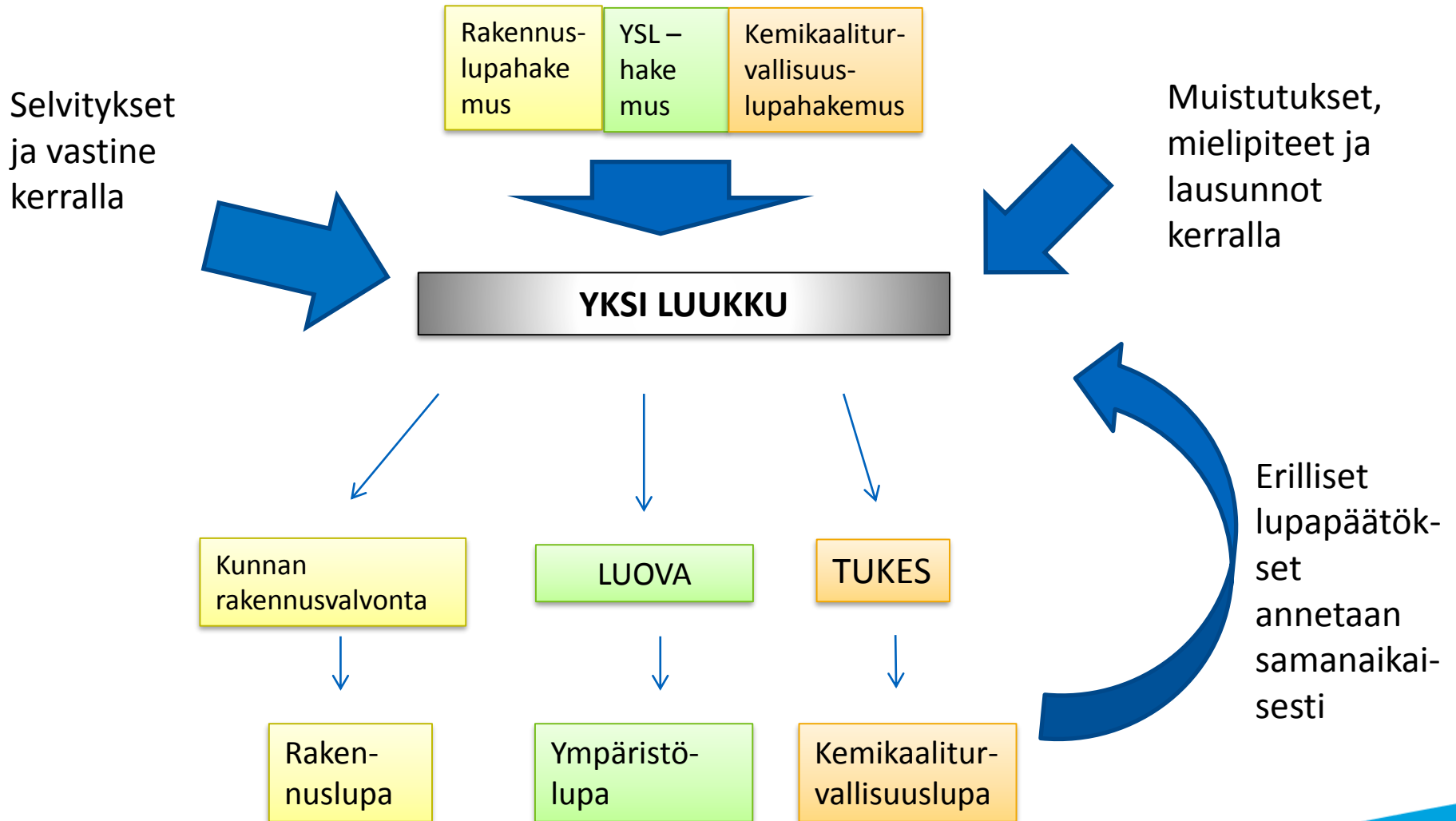
- Valmisteillaan lainsäädäntöä ympäristöllisten lupamenettelyiden yhteensovittamiseksi – HE keväällä 2018
- Lupien hakeminen ja käsittely sähköisesti yhden luukun toimintamallilla – järjestelmä kehitetään TEM:n digihankkeessa
- Lisäksi yhteensovitetaan YVA- ja lupamenettelyitä
- Asiakkaan saama neuvonta paranee
- Asiointi yksinkertaistuu
- Menettely- ja osallistumisvaiheet keskittyvät
- Lupamenettelyjen prosessinjohto tehostuu
- Viranomaistyöskentely tehostuu ja yhteistyö lisääntyy
- Menettelyt sujuvoituvat, kokonaiskesto ennakoitavampi ja lyhyempi

Lupamenettelyiden yhteensovittaminen

- Menettelyssä mukana ensi vaiheessa LUOVA:n, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvonnan sekä TUKES:n luvat
- Toiminnanharjoittaja voi hakea useita lupia samalla kertaa
- Eri lupien menettelyvaiheet etenevät ajallisesti yhdessä
  - hakemusten täydentäminen, kuuleminen, lausunnot ja vastineet samalla kertaa
- Lupapäätökset annetaan samanaikaisesti
- Laissa nimetään yhteensovittava viranomainen, joka huolehtii aikataulusta ja yhteensovituksesta
- Kunkin lupaviranomaisen toimivalta päätöksen antamiseen säilyy ennallaan

Esimerkki asioinnista ja menettelyjen yhteensovituksesta yhden luukun periaatteella

Ennakkoneuvottelu hakijan ja viranomaisten kesken hankkeen lupa- ja selvitystarpeista

Sähköisten järjestelmien uudistamisen tilanne

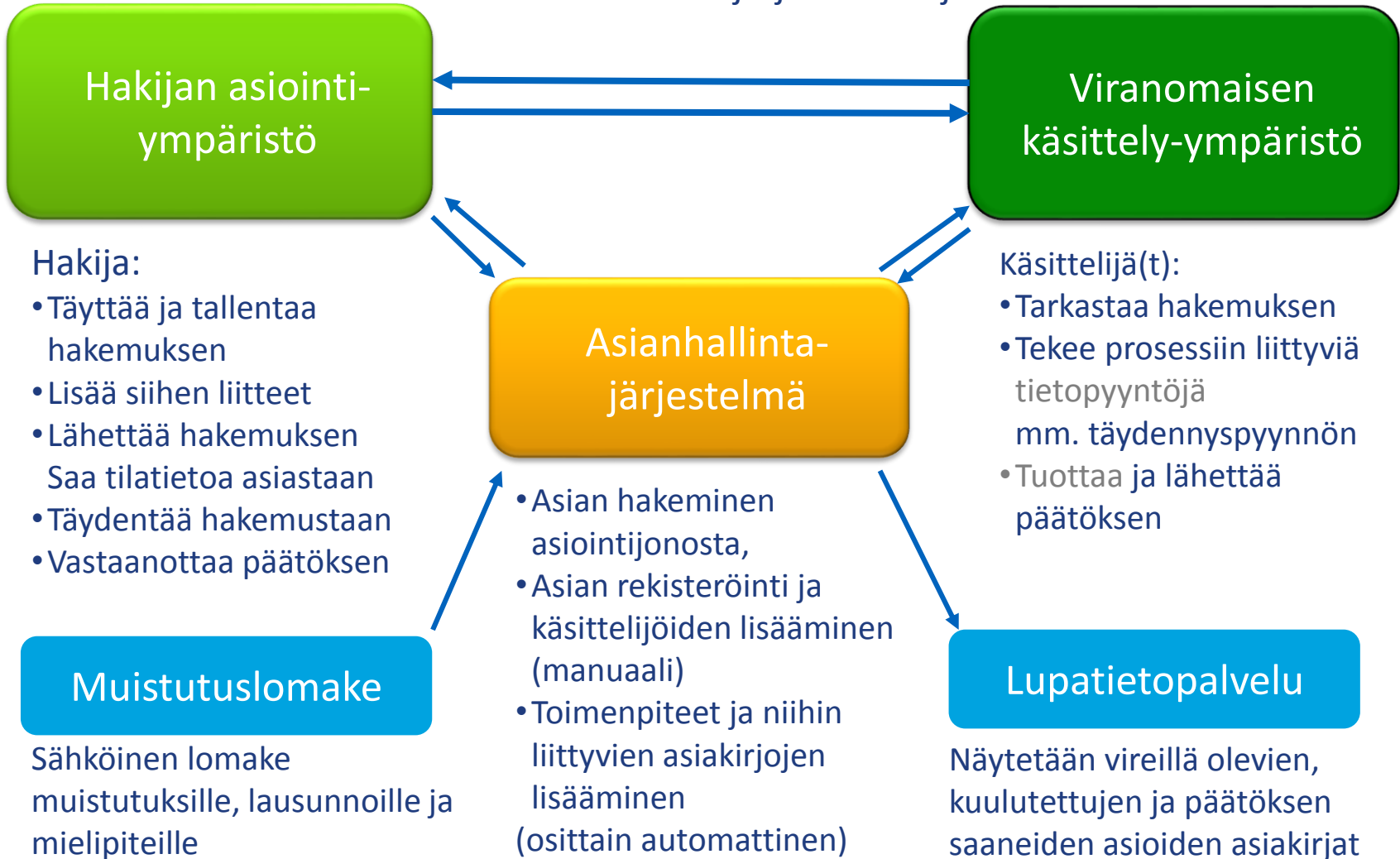
- AVIn lupamenettelyn digitalisaatio
- ELY-keskusten valvontatietojärjestelmän kehittäminen
- TEM:n Luvat ja valvonta -kärkihanke

Aluehallintovirastojen sähköinen lupajärjestelmä

- Sähköinen lupahakemus valmistui toukokuussa 2017
<https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>
- Sisältää sähköisen vireilletulon, siirron käsittelyjärjestelmään, hakemuksen täydennyksen, sähköisen tiedottamisen ja ohjaavat toiminnot kolmelle pilottitoimialalle: turvetuotanto, eläinsuojat, vesistön alitukset
- AVIt voivat itse muokata ohjaavia ominaisuuksia
- Asiakas saa päätöksen sähköisenä (pdf)
- Jatkotyön suunnittelu on aloitettu määrittelyprojektin valmistelulla, tavoitteena myös käsittely-ympäristön (ns. virkamiehen työpöytä) sähköistäminen

Asiointikonaisuus:

Tiedon liikkuminen järjestelmien välillä, asiakirjojen tallentuminen järjestelmiin jne.

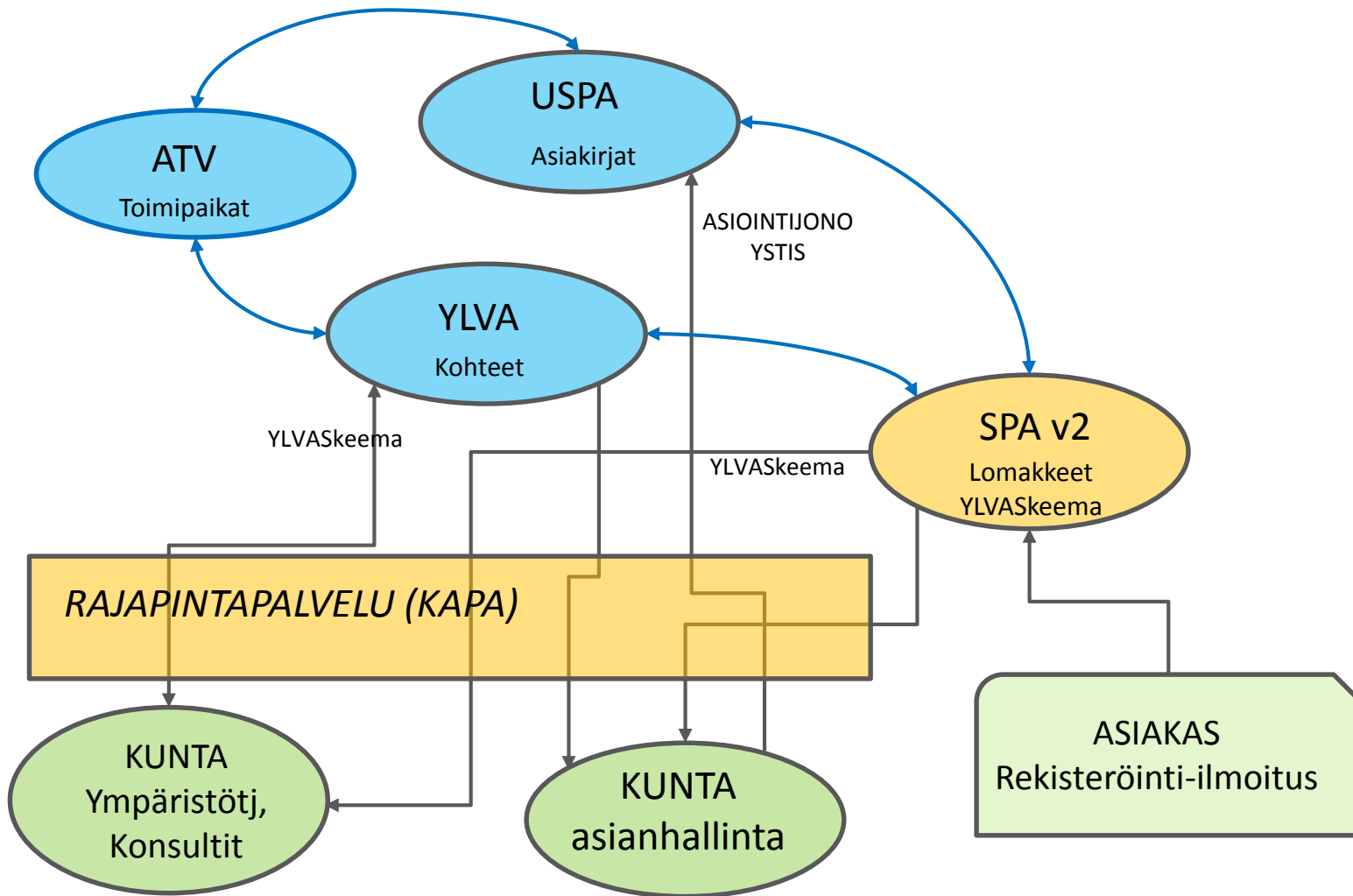

Valvonnan tietojärjestelmä (YLVA)

- Valmiina Tarkastuskertomus-sovellus ja valvonnan maksullisuuden toteuttaminen
- Vuodelle 2017 suunniteltu
  - Kohteiden tietorakenteiden muuttaminen ja tietojen ajantasaistaminen,
  - Asioiden siirtäminen aluehallinnon uudelle alustalle sisältäen uusitun mahdollisuuden kunnille toimittaa tietoja, sekä
  - Toiminnanharjoittajan raportointilomakkeet, jotka on tarkoitus julkaista vuoden vaihteessa
- Ennen uuden asiointikanavan avaamista kunnat voivat toimittaa tietoja kuten tähänkin saakka (KEHA:n asiointialusta, sähköposti)
  - Uuden asiointikanavan avaamisesta valtion osalta tiedotetaan ymparisto.fi -palvelussa ja Kuntaliiton kautta
- Syyskuussa aloitettu v. 2018 töiden projektointi tavoitteena saada uusittu järjestelmä käyttöön 2018 loppuun mennessä

YLVA sähköisen asiointin tietovirrat

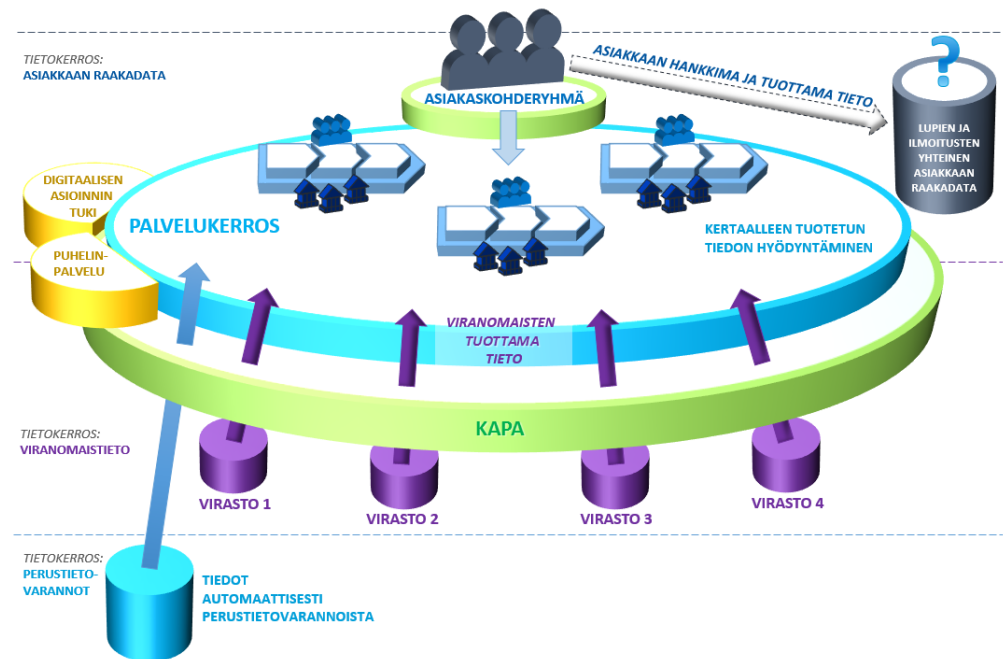
Luvat ja valvonta -kärkihanke

<http://tem.fi/luvat-ja-valvonta-karkihanke>

- KAPA:n palveluja hyödyntävällä palvelukerroksella saadaan käyttöön perustietovarantojen, viranomaisten sekä asiakkaan toimittamat tiedot
- Kaikki luvat ja valvonta ovat asiakkaan saatavissa yhdestä paikasta
- Asiakkaan tarpeeseen ja informaatioon perustuva ennakoiva ohjaus oikeaan palveluun eikä asiakkaan ei tarvitse tietää, mikä tai mitkä viranomaiset edellyttävät lupia tai valvontaa
- Toiminnanharjoittajan täytyy toimittaa tietty tieto viranomaisille vain kerran ja tieto liikkuu eri viranomaisille palvelukerroksessa
- Hanke toteuttaa Yhden luukun palvelut –lakihankkeen tavoitteet käytännössä ja siinä hyödynnetään lupa- ja valvontajärjestelmien valmistelutyötä ja päinvastoin
- Läpinäkyvä, avoin ja reaaliaikaiseen tietoon perustuva sujuva lupa- ja valvontaprosessi
- Valvonta paranee, pystytään aikaisemmin puuttumaan epäkohtiin

Tavoitetilan järjestelmäarkkitehtuuri

- Tavoitetilan ratkaisu muodostuu **kansallisen arkkitehtuurin (KaPA) komponenteista** ja niiden päälle rakentuvasta **yhteiskäyttöisestä digitaalisesta palvelukerroksesta**
- Palvelukerros **mahdollistaa asiakkaalle asioinnin yhden luukun kautta** sen sijaan, että asiointi tapahtuisi erikseen jokaisen viranomaisen kanssa ja eri asiointiratkaisuissa
- Asiakkaat voivat **välittää asiointiin liittyviä tietoja eri viranomaisille** sekä kerralla useille viranomaisille palvelukerroksen kautta
- Palvelukerros kytkeytyy viranomaisten tietojärjestelmiin ja palvelukerros tukee myös **viranomaisten asiankäsittelyä** (tarjoamalla kokonaiskuvan ja tietoa)

Miten jatketaan ympäristöä koskevan lainsäädännön kehittämistä?

- Keskeiset ympäristölait on uudistettu 2000-luvulla
- Valtaosa ympäristölainsäädännöstä pohjautuu EU-säätelyyn -> jatkuvasti muutoksia laki- ja asetustasolla
- Ympäristön suojelun ohella korostuu luonnonvarojen kestävä käyttö ja kiertotalous
- MRL:n kokonaisuudistuksen valmistelu
  - Viiden viisaan selvitys valmistuu marraskuun lopussa
  - Varsinainen pykälien uudistaminen seuraavalla vaalikaudella
- Tavoitteita seuraavalle vaalikaudelle?